

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม โดยใช้โมเดลซิปปาร่วมกับการใช้ปัญหาเป็นฐาน
เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการแก้ปัญหา
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

DEVELOPMENT OF A LEARNING MANAGEMENT MODEL FOR THE SOCIAL
STUDIES, RELIGION, AND CULTURE LEARNING AREA USING THE CIPPA
MODEL COMBINED WITH PROBLEM-BASED LEARNING TO ENHANCE
LEARNING ACHIEVEMENT AND PROBLEM-SOLVING SKILLS FOR
PRATHOMSUKSA 3 STUDENTS

ปาริชาติ ศานติวงศ์สกุล*

Parichart Santiwongsakul

โรงเรียนบ้านศาลา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3

Ban Sala School, Udonthani Primary Education Service Area Office 3

Received: 18 November 2024

Revised: 9 December 2024

Accepted: 10 December 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลและเอกสารที่เกี่ยวข้อง สำหรับ
การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ
วัฒนธรรม โดยใช้โมเดลซิปปาร่วมกับการใช้ปัญหาเป็นฐาน 2) เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพ
ของการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ
วัฒนธรรม โดยใช้โมเดลซิปปาร่วมกับการใช้ปัญหาเป็นฐาน 3) เพื่อทดลองใช้การพัฒนา
รูปแบบการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้
โมเดลซิปปาร่วมกับการใช้ปัญหาเป็นฐาน และ 4) เพื่อประเมินคุณภาพของการพัฒนารูปแบบ
การจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้โมเดลซิปปา

* Corresponding author: ปาริชาติ ศานติวงศ์สกุล

E-mail: papaparichart@hotmail.com

ร่วมกับการใช้ปัญหาเป็นฐาน โดยทดลองใช้กับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในกลุ่มโรงเรียนหนองหาน 2 จำนวน 19 โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ปีการศึกษา 2566 ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยนำนักเรียนโรงเรียนบ้านศาลา จำนวน 11 คน และนักเรียนโรงเรียนบ้านกั้งโนนสะอาด จำนวน 28 คน รวมเป็นกลุ่มเดียวกัน จำนวน 39 คน ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม ทดลองใช้เป็นเวลา 18 ชั่วโมง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้โมเดลซิปปาร่วมกับการใช้ปัญหาเป็นฐาน 2) คู่มือการใช้เอกสารประกอบการเรียน ได้แก่ ความนำ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง โครงสร้างรายวิชา คำอธิบายรายวิชา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ บทบาทของครูผู้สอนและนักเรียน โครงสร้างหลักสูตรเวลาเรียนสถานศึกษา ตารางเรียน กำหนดการสอน แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบวัดทักษะการแก้ปัญหา 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ วิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน สถิติทดสอบของไฮเทลลิง

ผลการวิจัยพบว่า

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้โมเดลซิปปาร่วมกับการใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ องค์ประกอบที่ 1 เชิงหลักการและวัตถุประสงค์ องค์ประกอบที่ 2 เชิงกระบวนการและองค์ประกอบที่ 3 เชิงเงื่อนไขการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ไปใช้ในการจัดกระบวนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 Reviewing : การทบทวนความรู้เดิมโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

ขั้นที่ 2 Researching : การศึกษาหาความรู้

ขั้นที่ 3 Synthetic : การสกัดองค์ความรู้

ขั้นที่ 4 Evaluation : การสรุปและประเมินความรู้

ขั้นที่ 5 Applying : การประยุกต์ใช้ความรู้

มีค่าประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้โมเดลซิปปาร่วมกับการใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนและทักษะการแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เท่ากับ 81.97/80.91

2. หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้โมเดลชิปปา ร่วมกับการใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการแก้ปัญหา โดยภาพรวมสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้โมเดลชิปปา ร่วมกับการใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้, โมเดลชิปปา, ปัญหาเป็นฐาน, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, ทักษะการแก้ปัญหา

Abstract

The purposes of this research were 1) to study and analyze data and relevant documents for the development of a learning management model in the Social Studies, Religion, and Culture Learning Area using the CIPPA Model combined with problem-based learning, 2) to design and determine the effectiveness of the developed learning management model in the Social Studies, Religion, and Culture Learning Area using the CIPPA Model combined with problem-based learning, 3) to implement the developed learning management model in the developed learning management model in the Social Studies, Religion, and Culture Learning Area using the CIPPA Model combined with problem-based learning. And 4) to evaluate the quality of the developed learning management model in the Social Studies, Religion, and Culture Learning Area using the CIPPA Model combined with problem-based

learning. The model was tested with Prathomsuksa 3 students from 19 schools in the Nonghan 2 School Group, under the Udonthani Primary Education Service Area Office 3, during the 2023. The sample consisted of 39 students selected through cluster random sampling: 11 students from Ban Sala School and 28 students from Ban Kang Non Sa-At School, for a total of 18 hours of learning. The research instruments included: 1) a learning management model for the Social Studies, Religion, and Culture Learning Area using the CIPPA Model combined with problem-based, 2) a guide for utilizing supplementary instructional materials, including an introduction, learning standards, indicators and core content, course structure, course descriptions, learning management models, roles of teachers and students, curriculum structure with instructional time, class schedules, teaching plans, learning management plans, achievement tests, and problem-solving skill assessment tools, 3) a survey on student satisfaction with the learning management model: Analyze the data by calculating the mean, standard deviation, Pearson's correlation coefficient, and Hotelling's T-squared test.

The findings showed that:

1. The learning management model in the Social Studies, Religion, and Culture Subject Area, implemented using the CIPPA Model combined with problem-based learning to enhance learning achievement and problem-solving skills for Prathomsuksa 3 students: The model comprised 3 components: 1) principles and objectives, 2) processes and 3) conditions for implementing the learning management model. These components were applied through 5 steps learning management process as follows:

Step 1 Reviewing

Step 2 Researching

Step 3 Synthetic

Step 4 Evaluation

Step 5 Applying

The learning management model in the Social Studies, Religion, and Culture Subject Area, implemented using the CIPPA Model combined with problem-based learning to enhance learning achievement and problem-solving skills for Prathomsuksa 3 students, demonstrated an efficiency rate of 81.97/80.91.

2. After implementing the learning management model in the Social Studies, Religion, and Culture Subject Area using the CIPPA Model combined with problem-based learning, the overall learning achievement and problem-solving skills of Prathomsuksa 3 students were significantly higher than before learning at the .01 level of statistical significance.

3. Students satisfaction with the learning management model in the Social Studies, Religion, and Culture Subject Area, utilizing the CIPPA Model combined with problem-based learning to promote learning achievement and problem-solving skills for Prathomsuksa 3 students, was rated at the highest level overall.

Keywords: Development of a Learning Management Model, Learning Achievement, Problem-Solving Skills, CIPPA Model, Problem-Based Learning

บทนำ

สังคมการศึกษาทั่วโลกได้เข้าสู่รูปแบบการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ทั้งเศรษฐกิจ วิถีชีวิต สังคมความเป็นอยู่ รวมทั้งส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของครอบครัว การจัดการศึกษาต้องจัดเตรียมผู้เรียนให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นดังกล่าว จากการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน ถึงแม้จะได้พยายามจัดให้มีแบบแผนที่เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนแล้ว ยังมีผู้เรียนอีกเป็นจำนวนมากที่ไม่ประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายหรือยังขาดทักษะความชำนาญในการกระทำสิ่งต่างๆ หรือยังขาดความรู้และเจตคติที่เหมาะสมในบางเรื่อง การสอนแบบชี้แนะ (Coaching) เป็นการสอนอีกแบบหนึ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนเป็นรายบุคคลหรือ

เป็นกลุ่มย่อยประสบผลสำเร็จ โดยผู้สอนทำหน้าที่สอน สาธิต และกำกับการปฏิบัติของผู้เรียน ให้คำชี้แนะเพื่อปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติของผู้เรียน จนกระทั่งผู้เรียนประสบความสำเร็จ (ทิตนา แคมมณี, 2563)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตลอดเวลา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีมาตรฐานการเรียนรู้ คือ เป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียน ซึ่งมีตัวชี้วัดชั้นปีเป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนในระดับการศึกษาภาคบังคับ (ป.1 - ม.3) แนวทางหนึ่งที่จะทำให้กิจกรรมการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร คือ มุ่งให้ผู้เรียนพัฒนาคุณภาพชีวิต และการศึกษาต่อให้สามารถเลือกแนวทางที่จะทำประโยชน์ให้กับสังคม ตามบทบาทและหน้าที่ของตนเองในฐานะเป็นพลเมืองดีตามระบอบปกครองประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะเพียงพอที่จะเลือกและตัดสินใจประกอบสัมมาชีพ และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีนิสัยในการปรับปรุงตนเองและสังคม ส่งเสริมอนามัยชุมชน และครองชีวิตโดยคำนึงถึงประโยชน์ต่อสังคม และการพัฒนาให้ผู้เรียนมีศักยภาพในด้านการคิดวิเคราะห์ จึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดกลไกที่ใช้ในการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาต่อยอดความรู้ความสามารถสู่การเป็นประชากรที่มีคุณภาพของประเทศในอนาคต โดยการวิเคราะห์จะช่วยให้เกิดการพิจารณาใคร่ครวญเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างลึกซึ้งลงไปในรายละเอียดปลีกย่อยต่างๆ และอย่างรอบครอบ ระมัดระวังบนพื้นฐานความเข้าใจสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเพื่อค้นหาว่า เรื่องนั้น สิ่งนั้นเกิดมาจากสาเหตุใด เชื่อมโยงสัมพันธ์กันอย่างไร สมเหตุสมผลหรือไม่ อันจะเป็นประโยชน์ในการสืบค้นความจริง การตรวจสอบความถูกต้อง การคาดการณ์อนาคตนำไปสู่การประเมินวินิจฉัยเรื่องนั้นอย่างมีเหตุผล น่าเชื่อถือ ช่วยแก้ปัญหา และช่วยตัดสินใจดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ (อิทธิเดช น้อยไม้, 2560)

จากการประชุมคณะกรรมการประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในวาระการประชุมระดับกลุ่มโรงเรียนหนองหาน 2 ประจำปีการศึกษา 2563 จำนวน 19 โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 เพื่อวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในสาระที่ 5 ภูมิศาสตร์ พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน มีผลการเรียนรู้ไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง และยังมีแนวโน้มลดลงต่ำกว่าในปีการศึกษา 2562

ซึ่งสาเหตุแรกอาจเป็นเรื่องที่มีเนื้อหารายละเอียดแยกย่อยจำนวนมาก สาเหตุที่สองอาจมาจากนักเรียนขาดความสามารถในการคิดวิเคราะห์เกี่ยวกับมลพิษ ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมที่มีต่อชุมชน และการจัดการสิ่งแวดล้อมในชุมชน และสาเหตุที่สามอาจมาจากรูปแบบการจัดการเรียนรู้ จากที่ผู้สอนมักใช้รูปแบบเดิม ๆ โดยยึดครูเป็นศูนย์กลาง แล้วไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ ใช้กระบวนการคิดและลงมือปฏิบัติ และสรุปองค์ความรู้ด้วยตนเอง และส่วนมากพฤติกรรมการสอนของครูมักจะเน้นการสอนเนื้อหาจากหนังสือเรียนเป็นสำคัญ ไม่ได้เน้นกระบวนการเรียนรู้ บรรยากาศในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไม่กระตุ้นให้ผู้เรียนอยากเรียน เน้นการท่องจำไม่มีการปฏิบัติจริง ครูไม่สนใจความรู้เดิมและความต้องการของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่าย ไม่มีความสุขในการเรียนมีผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ นอกจากนี้หลักสูตรการเรียนการสอนและการประเมินผลผู้เรียนเน้นวิชาและครูเป็นตัวตั้ง ไม่ได้ให้ความสำคัญแก่ผู้เรียน การเรียนการสอนไม่เชื่อมโยงกับชีวิตจริงเน้นการท่องจำ แต่ไม่เน้นการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ทำให้นักเรียนสมัยใหม่คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ไม่เป็น (เทอดศักดิ์ ไชยสมปาน, 2558)

การจัดการเรียนรู้โดยใช้โมเดลซิปปา (CIPPA) เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องที่เรียนอย่างแท้จริง โดยการให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยอาศัยความร่วมมือจากกลุ่ม นอกจากนั้นยังช่วยพัฒนาทักษะกระบวนการต่างๆ จำนวนมาก อาทิ กระบวนการคิด กระบวนการกลุ่ม กระบวนการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และกระบวนการแสวงหาความรู้ การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่างๆ เป็นการเชื่อมโยงทฤษฎีความรู้สู่การปฏิบัติที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตของผู้เรียนแต่ละคน (ทิศนา แคมมณี, 2563)

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานนั้น เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยนำสถานการณ์ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับชีวิตจริงหรือสถานการณ์ปัญหาที่นักเรียนสนใจเป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการเรียนรู้ ใช้ปัญหาจำลองเป็นตัวกระตุ้นให้นักเรียนวิเคราะห์ปัญหานั้นให้เข้าใจอย่างชัดเจน มีการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจเลือกแนวทางแก้ปัญหาที่เหมาะสม โดยใช้กระบวนการกลุ่ม ซึ่งจะมีครูคอยชี้แนะและอำนวยความสะดวก เกิดกระบวนการคิด เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (ทิศนา แคมมณี, 2563)

จากที่กล่าวมาการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โมเดลซิปปา (CIPPA) และรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมาใช้ในการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้

สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยการเรียนรู้ได้เผชิญกับปัญหาจริงหรือสถานการณ์ปัญหาต่างๆ และร่วมกันคิดวิเคราะห์หาทางแก้ปัญหาต่างๆ จะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ อย่างมีความหมาย สามารถนำปัญหาไปฝึกคิดพิจารณา และแก้ปัญหาด้วยตนเองเป็นการเรียนรู้ ตลอดชีวิต จนเกิดทักษะการแก้ปัญหา ผู้เรียนจะได้เรียนรู้ และรู้จักวิธีการแก้ปัญหาอย่างเป็น ระบบและมีขั้นตอน พัฒนาทักษะการแก้ปัญหาได้ด้วยตนเองอย่างมีเหตุผล

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้โมเดลชิปปาร่วมกับการใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการแก้ปัญหา เรื่องรอบรู้ภูมิศาสตร์ รักษาสิ่งแวดล้อม ชุมชนสุขสันต์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยคาดหวังว่าจะช่วยในการสนับสนุน และพัฒนาวิธีการจัดการเรียนรู้ที่จะทำให้นักเรียนสามารถพัฒนา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการแก้ปัญหา และสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง โดยเน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้คิดเป็น ทำเป็น มีทักษะการแก้ปัญหา มีความรับผิดชอบต่อสังคม ค้นพบ องค์ความรู้ได้ด้วยตนเองนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ และแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน

วัตถุประสงค์การวิจัย

การพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม โดยใช้โมเดลชิปปาร่วมกับการใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนและทักษะการแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลและเอกสารที่เกี่ยวข้อง สำหรับการพัฒนารูปแบบการ เรียนจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้โมเดล ชิปปาร่วมกับการใช้ปัญหาเป็นฐาน
2. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้โมเดลชิปปาร่วมกับการใช้ปัญหาเป็นฐาน
3. เพื่อทดลองใช้การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้โมเดลชิปปาร่วมกับการใช้ปัญหาเป็นฐาน
4. เพื่อประเมินคุณภาพของการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้โมเดลชิปปาร่วมกับการใช้ปัญหาเป็นฐาน

สมมุติฐานการวิจัย

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้โมเดลชิปาร่วมกับการใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 3 มีคุณภาพตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้

1. รูปแบบการเรียนรู้จัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้โมเดลชิปาร่วมกับการใช้ปัญหาเป็นฐาน สามารถส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีมาตรฐานตามเกณฑ์ 80/80

2. นักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้โมเดลชิปาร่วมกับการใช้ปัญหาเป็นฐาน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการแก้ปัญหา สูงกว่าก่อนเรียน

3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้โมเดลชิปาร่วมกับการใช้ปัญหาเป็นฐาน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2566 ในกลุ่มโรงเรียนหนองหาน 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 จำนวน 19 โรงเรียน จำนวนนักเรียนทั้งหมด 250 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านศาลา จำนวน 11 คน และนักเรียนโรงเรียนบ้านกั้งโนนสะอาด จำนวน 28 คน ซึ่งผู้วิจัยรวมเป็นกลุ่มเดียวกันหนึ่งห้องเรียนจำนวน 39 คน ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1. เครื่องมือการวิจัย (Research : R_1) การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analysis : A) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

1) แบบวิเคราะห์เอกสารข้อมูลเชิงนโยบายการจัดการศึกษา และผลการศึกษา สภาพที่คาดหวังและสภาพที่เป็นของการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และเอกสารหลักการ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ การส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการแก้ปัญหา

2) แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในการสอนสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จำนวน 3 คน เกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้ที่ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการแก้ปัญหา

2.2. การพัฒนา (Development : D_1) การออกแบบและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ (Design and Development : D&D)

1) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้โมเดลชิปาร่วมกับการใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการแก้ปัญหา

2) เครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้โมเดลชิปาร่วมกับการใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการแก้ปัญหา ได้แก่ คู่มือการใช้เอกสารประกอบการเรียนและแผนการจัดการเรียนรู้

3) เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้โมเดลชิปาร่วมกับการใช้ปัญหา

เป็นฐาน เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการแก้ปัญหา จำนวน 3 ฉบับ คือ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบวัดทักษะการแก้ปัญหา และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้

2.3. พัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้โมเดลชิปาร่วมกับการใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการแก้ปัญหา คือ

- 1) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบปรนัย จำนวน 20 ข้อ
- 2) แบบวัดทักษะการแก้ปัญหา เป็นแบบปรนัย จำนวน 20 ข้อ
- 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ จำนวน 10 ข้อ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research : R_1) การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analysis :

A) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

1) ใช้แบบวิเคราะห์เอกสารในการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเชิงนโยบายการจัดการศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2560) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิเคราะห์สภาพที่คาดหวังตามมาตรฐาน และตัวชี้วัดของหลักสูตรกับสภาพที่เป็นจริง สังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้

2) ใช้แบบสัมภาษณ์ในการวิเคราะห์ผู้เรียน สืบหาข้อมูลพื้นฐานวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในการสอนสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จำนวน 3 คน อย่างไม่เป็นทางการตามประเด็นการสัมภาษณ์เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการแก้ปัญหานักเรียน

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development : D_1) การออกแบบและพัฒนา (Design and Development : D&D) การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้

1) พัฒนาร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้โมเดลชิปาร่วมกับการใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการแก้ปัญหา มาใช้ในการสังเคราะห์ร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้

2) พัฒนาเครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบการจัดการการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้โมเดลชิปปาร่วมกับการใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการแก้ปัญหา ได้แก่ คู่มือการใช้เอกสารประกอบการเรียน และแผนการจัดการเรียนรู้ และเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ จำนวน 3 ฉบับ คือ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบวัดทักษะการแก้ปัญหา และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้

3) ตรวจสอบคุณภาพเพื่อยืนยันความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้เชี่ยวชาญ

4) ตรวจสอบประสิทธิภาพของร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการทดลองใช้ภาคสนาม

ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research : R₂) การนำไปใช้ (Implementation : I) การทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้

ผู้วิจัยทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2566 ในกลุ่มโรงเรียนหนองหาน 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 จำนวน 19 โรงเรียน เป็นนักเรียนโรงเรียนบ้านศาลา จำนวน 11 คน และนักเรียนโรงเรียนบ้านกั้งโนนสะอาด จำนวน 28 คน รวมจำนวนนักเรียน 39 คน รวมระยะเวลา 18 ชั่วโมง

ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development : D₂) การประเมินผล (Evaluation : E) การประเมินและปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการจัดการเรียนรู้

1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และผลทดสอบวัดทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียนก่อนและหลังเรียน การใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้

2) ตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและผลทดสอบวัดทักษะการแก้ปัญหา จากคะแนนก่อนเรียนและคะแนนหลังเรียน การใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้

3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1) ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

2) วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างด้วยสถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (r_{xy}) ทดสอบของไสเทิลลิ่ง และการบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้โมเดลชิปปาร่วมกับการใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ตามวัตถุประสงค์พบว่า

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้โมเดลชิปปาร่วมกับการใช้ปัญหาเป็นฐาน ประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ องค์ประกอบที่ 1 เชิงหลักการและวัตถุประสงค์ องค์ประกอบที่ 2 เชิงกระบวนการและ องค์ประกอบที่ 3 เชิงเงื่อนไขการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ไปใช้ในการจัดกระบวนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 Reviewing : การทบทวนความรู้เดิมโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

ขั้นที่ 2 Researching : การศึกษาหาความรู้

ขั้นที่ 3 Synthetic : การสกัดองค์ความรู้

ขั้นที่ 4 Evaluation : การสรุปและประเมินความรู้

ขั้นที่ 5 Applying : การประยุกต์ใช้ความรู้

มีค่าประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้โมเดลชิปปาร่วมกับการใช้ปัญหาเป็น เท่ากับ 81.97/80.91

2. หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้โมเดลชิปปาร่วมกับการใช้ปัญหาเป็นฐาน นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการแก้ปัญหา โดยภาพรวมสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้โมเดลชิปปาร่วมกับการใช้ปัญหาเป็นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 1 ค่าสหสัมพันธ์ของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการแก้ปัญหา ของนักเรียนก่อนเรียน

ตัวแปร	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	ทักษะการแก้ปัญหา
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	1	.759**
ทักษะการแก้ปัญหา	.759**	1

หมายเหตุ **มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการแก้ปัญหา ของนักเรียน ก่อนเรียนมีความสัมพันธ์กัน .759 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หลังจากไปใช้แผนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนและทักษะการแก้ปัญหาลงเรียน แล้วนำมาวิเคราะห์ หาค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (r_{xy}) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าสหสัมพันธ์ของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการแก้ปัญหา ของนักเรียนหลังเรียน

ตัวแปร	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	ทักษะการแก้ปัญหา
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	1	.636**
ทักษะการแก้ปัญหา	.636**	1

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการแก้ปัญหา ของนักเรียน หลังเรียนมีความสัมพันธ์กัน .636 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการแก้ปัญหา ระหว่างก่อนเรียน และหลังเรียน

Effect	Hoteling's T^2	F	Hypothesis df	Error df	Sig.
การจัดการเรียนรู้	450.559	3942.388	4	35	.000

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการแก้ปัญหา ก่อนเรียน และหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน

ผลสัมฤทธิ์	($\bar{X}$)	N	Std. Deviation	T	Sig.
คะแนนก่อนเรียน	12.4872	39	2.68399	21.242	.000
คะแนนหลังเรียน	17.8718	39	1.65719		

จากตารางที่ 4 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบทักษะการแก้ปัญหา ก่อนเรียนและหลังเรียน

ทักษะการแก้ปัญหา	($\bar{X}$)	N	Std. Deviation	T	Sig.
คะแนนก่อนเรียน	12.7692	39	2.26485	23.264	.000
คะแนนหลังเรียน	18.0000	39	1.29777		

จากตารางที่ 5 พบว่า ทักษะการแก้ปัญหาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 1-5 พบว่า หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการใช้โมเดลชิปาร่วมกับการใช้ปัญหาเป็นฐาน นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะการแก้ปัญหาสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ข้อที่ 2

ตารางที่ 6 ผลการประเมินระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้โมเดลชิปาร่วมกับการใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1. ครูมีกิจกรรมและคำถามน่าสนใจ	4.70	0.47	มากที่สุด
2. นักเรียนได้ทบทวนความรู้เดิมที่สามารถใช้เชื่อมโยงการเรียนรู้เนื้อหาใหม่	4.85	0.37	มากที่สุด
3. ครูมีแหล่งข้อมูลและเอกสารให้ค้นคว้าชัดเจนเข้าใจง่าย	4.72	0.46	มากที่สุด
4. นักเรียนมีความเข้าใจและชอบเนื้อหาที่ได้เรียน	4.77	0.43	มากที่สุด
5. นักเรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้และมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม	4.64	0.49	มากที่สุด
6. นักเรียนมีส่วนร่วมในการอภิปราย สรุปสาระสำคัญ และเชื่อมโยงความรู้	4.80	0.41	มากที่สุด
7. นักเรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์แก้ปัญหาด้วยตนเองและร่วมกับเพื่อนเป็นกลุ่ม	4.72	0.46	มากที่สุด
8. นักเรียนได้ฝึกการสื่อสาร และการนำเสนอข้อมูล	4.59	0.50	มากที่สุด
9. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้มีความชัดเจน	4.62	0.49	มากที่สุด
10. นักเรียนจะนำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	4.62	0.49	มากที่สุด
สรุป	4.70	0.46	มากที่สุด

จากตารางที่ 6 พบว่า ระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้โมเดลชิปาร่วมกับการใช้ปัญหาเป็นฐาน อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ข้อที่ 3

อภิปรายผล

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้โมเดลชิปาร่วมกับการใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะการแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า การกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบมีความเหมาะสมครอบคลุม การส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการแก้ปัญหา และองค์ประกอบของรูปแบบแต่ละองค์ประกอบมีความสัมพันธ์สอดคล้องส่งเสริมซึ่งกันและกัน มีความเหมาะสม/สอดคล้องอยู่ในระดับมากที่สุด และรูปแบบการจัดการเรียนรู้มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 81.97/80.91 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากได้พัฒนาขึ้นดำเนินการอย่างเป็นระบบมีตามขั้นตอนวิธีการของเชิงระบบโดยการนำผลวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับนโยบายการจัดการศึกษา วิเคราะห์มาตรฐาน และตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2560) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และได้ศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนโดยการสำรวจข้อมูลพื้นฐานวิธีการเรียนรู้ของนักเรียนจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เพื่อเติมเต็มความรู้ ทักษะการคิดที่จำเป็นในการเรียนรู้เรื่องใหม่ซึ่งเป็นการดำเนินการอย่างเป็นระบบ ใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (R&D) การออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้โมเดลชิป (ทิตินา แคมมณี, 2563) ร่วมกับกระบวนการจัดการเรียนรู้การใช้ปัญหาเป็นฐาน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550) และแนวคิดทักษะการแก้ปัญหาของเวียร์ (Weir, 1974) สำหรับการวิจัยครั้งนี้ มีกระบวนการจัดการเรียนรู้มี 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 การทบทวนความรู้เดิมโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ขั้นที่ 2 การศึกษาหาความรู้ ขั้นที่ 3 การสกัดองค์ความรู้ ขั้นที่ 4 การสรุปและประเมินความรู้ และขั้นที่ 5 การประยุกต์ใช้ความรู้ สอดคล้องกับกุสิสรา จิตรชญาวนิช และ เกศราพรรณ พันธุ์ศรีเกตุ คงเจริญ (2563) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบชิปเป็นการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนรู้จากการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองพึ่งพาตนเอง โดยพึ่งพาการปฏิสัมพันธ์จากเพื่อน บุคคลอื่น และสิ่งแวดล้อมรอบตัว เพราะจะทำให้ผู้เรียนได้มีโอกาสค้นพบองค์ความรู้และได้ประสบการณ์ตรงจากการเรียนรู้หรือ

การลงมือปฏิบัติ ได้เรียนรู้ควบคู่รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยการใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นการเรียนรู้ที่เริ่มต้นด้วยปัญหาที่เกี่ยวข้องกับชีวิตจริงเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนต้องการที่จะแสวงหาความรู้ และสามารถนำความรู้ไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. จากผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้โมเดล ชิปปาร่วมกับการใช้ปัญหาเป็นฐาน พบว่า หลังการจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวมสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจสืบเนื่องจากรูปแบบการจัดการเรียนรู้ มีการทบทวนความรู้เดิม เป็นการดึงความรู้เดิมของผู้เรียนในเรื่องที่จะเรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิมของตน ซึ่งผู้สอนอาจใช้วิธีการต่างๆ ได้อย่างหลากหลาย สอดคล้องแนวคิดของ สมปอง ตีล และ วิโรจน์ อินทนนท์ (2563) ได้กล่าวถึงแนวคิดและทฤษฎีของ จอห์น ดิวอี้ การศึกษาที่เน้นการเรียนรู้โดยมีผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หรือที่เรียกว่า “การเรียนรู้โดยการกระทำ” ที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางจากการทำจริงในทุกสถานการณ์ โดยผู้เรียนจะต้องมีการทำกิจกรรมต่างๆ คือ การเรียนรู้ต้องควบคู่ประสบการณ์ เพราะวิชาการต่างๆ สอนกันได้ แต่ประสบการณ์ สอนกันไม่ได้ สอดคล้องกับทิตินา แคมมณี (2563) ได้กล่าวถึง การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นเครื่องมือในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมาย โดยผู้สอนอาจนำผู้เรียนไปเผชิญสถานการณ์ปัญหาจริงหรือผู้สอนอาจจัดสภาพการณ์ให้ผู้เรียนเผชิญปัญหา และฝึกกระบวนการวิเคราะห์ปัญหา และแก้ปัญหา ร่วมกันเป็นกลุ่ม ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในปัญหานั้นอย่างชัดเจน

3. จากผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้โมเดลชิปปาร่วมกับการใช้ปัญหาเป็นฐาน อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับตฤณวัฒน์ พลเยี่ยม (2560) ศึกษาวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การคิดแก้ปัญหาและเจตคติต่อวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบชิปปา และการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ผลการวิจัย พบว่า 1) แผนการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบชิปปาและการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีประสิทธิภาพ เท่ากับ 89.70/81.35 และ 90.57/82.90 ตามลำดับ สูงกว่าก่อนเรียน 2) ค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้แบบชิปปา และการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เท่ากับ 0.6891

และ 0.6935 ตามลำดับ 3) นักเรียนที่เรียน โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและนักเรียนที่เรียนโดยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบซิปปามีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา ($p < .05$) แต่นักเรียนทั้ง 2 กลุ่มมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียนวิชาสังคมศึกษาไม่แตกต่างกัน

จากการอภิปรายข้างต้นเห็นได้ว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้โมเดลซิปปาร่วมกับการใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สามารถพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้ ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น และเกิดทักษะการแก้ปัญหา รวมไปถึงการเกิดทักษะในศตวรรษที่ 21 นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหา และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ครูจะต้องทำความเข้าใจองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และเตรียมความพร้อมก่อนนำรูปแบบไปใช้ โดยเฉพาะองค์ประกอบเชิงเงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ปัจจัยที่เอื้อต่อการเรียนรู้และปัจจัยสนับสนุน

1.2 ครูต้องทำความเข้าใจกับนักเรียน ให้นักเรียนเข้าใจองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และกระบวนการจัดการเรียนรู้ต่างๆ ทุกขั้นตอน

1.3 ครูต้องมีความรู้ สามารถใช้เทคนิควิธีสอนรูปแบบการจัดการเรียนรู้ มีทักษะการสอน การบริหารจัดการชั้นเรียน สามารถประเมินผลตามสภาพจริง มีทักษะการเชื่อมโยงการให้เหตุผลการแก้ปัญหา การใช้คำถาม และสามารถถ่ายทอดสู่นักเรียนได้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการเนื้อหาสาระในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เพื่อส่งเสริมความสามารถในด้านอื่น เช่น ทักษะการคิดสร้างสรรค์ ทักษะด้านเทคโนโลยี ทักษะการสื่อสาร ทักษะการทำงานเป็นทีม และทักษะกระบวนการคิดขั้นสูง เป็นต้น

2.2 ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความแตกต่างของนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กุลิสรา จิตรขญาวนิช และ เกศราพรรณ พันธุ์ศรีเกตุ คงเจริญ. (2563). **วิธีการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ตฤณวัฒน์ พลเยี่ยม. (2560). **การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การคิดแก้ปัญหา และเจตคติต่อวิชาสังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบซิปปาและการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ทิตินา แคมมณี. (2563). **ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**. พิมพ์ครั้งที่ 24. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เทอดศักดิ์ ไชยสมปาน. (2558). **ปัญหาการศึกษาและแนวทางการแก้ไข**. สืบค้นเมื่อ 17 มกราคม 2560 จาก <https://www.gotoknow.org/posts/409185>.
- สมปอง ดีลี และ วิโรจน์ อินทนนท์. (2563). **การวิเคราะห์แนวคิดและหลักปฏิบัติงานด้านพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของกองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ตามแนวคิดปฏิบัตินิยมของ จอห์น ดิวอี้**. วารสารปณิธาน: วารสารวิชาการด้านปรัชญาและศาสนา, 16(1), 1-29.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). **แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ**. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- อิทธิเดช น้อยไม้. (2560). **หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา**. กรุงเทพฯ: โอ เอส พริ้นติ้งเฮ้าส์.
- Weir, J. J. (1974). Problem solving is everybody problem. **Science Teacher**, 41(4), 16-18.